БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн
2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2025/085/НА-СА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Булган аймаг

2025 он

Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудиторын албан тушаалын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч: Ж.Энхцоодол Утас: 7034-2580
Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn

ЦЭСБ аудит ХХК-ийн захирал: Ч.Цэрэннадмид
Утас: 9511-2689 Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com

Ахлах аудитор Ш.Ганчимэг Утас: 9937-7360
Цахим хаяг: shagdarganchimeg44@jmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант, 5-р баг, Булган сум, Булган аймаг,
63082, Утас/Факс:7034-2580
Цахим шуудан:bulgan@audit.gov.mn

2025.02.24 № 208

танай ________ ны № ________ т

СЭЛЭНГЭ СУМЫН ЕБС-ИЙН
ЗАХИРАЛ Э.ХИШИГСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ЕБС-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сэлэнгэ сумын ЕБС-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 91 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх журам" хэрэгжиж эхэлсэн байна. Боловсролын ерөнхий газрын даргын 2024 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/415 дугаар тушаалаар санхүүжилтийн хуваарьт нэмэлт өөрчлөлт оруулснаар 12 дугаар сарын 28-ны өдөр 31.2 сая төгрөгийн санхүүжилт орж ирсэн нь тайлант оны эцэст мөнгөн хөрөнгийн данс 77.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарахад нөлөөлсөн байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд өмнөх оны 70.0 сая төгрөгийн өглөгийг 15.0 сая төгрөгөөр бууруулсан, "Мобинет" ХХК-аас 69.0 сая төгрөгөөр утасгүй дата цацагч төхөөрөмж

632502378

худалдан авч нөхөн хангалтын санхүүжилтээс үнийн 32.0 сая төгрөгийг төлж, үлдэгдэл 37.06 сая төгрөгийг өглөгөөр бүртгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Боловсролын үнэлгээний төвөөс гүйцэтгэлийн үр дүнгийн хөндлөнгийн үнэлгээгээр 79.20 хувиар IV түвшинд, аймгийн БШУГ-ын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтээр 77.8 хувиар тус тус дүгнэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН АЛБАН ТУШААЛЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ ____________________ Ж.ЭНХЦООДОЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**294,341,628.12**	**276,596,204.89**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**188,238,834.66**	**77,276,027.52**
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**188,238,834.66**	**77,276,027.52**
3121	**Төгрөг**	**188,238,834.66**	**77,276,027.52**
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	188,238,834.66	77,276,027.52
33	**АВЛАГА**	**12,603.78**	**3,946,105.69**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	12,603.78	3,946,105.69
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**106,090,189.68**	**195,374,071.68**
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	6,085,360.00	8,476,700.00
354	**Хангамжийн материал**	**100,004,829.68**	**186,897,371.68**
35410	Бичиг хэргийн материал	-	40,000.00
35460	Хүнсний материал	6,831,800.00	15,358,300.00
35470	Бусад хангамжийн материал	93,173,029.68	171,499,071.68
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,478,628,969.66**	**2,177,941,606.97**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,478,628,969.66**	**2,177,941,606.97**
392	**Биет хөрөнгө**	**1,409,278,719.66**	**2,102,890,106.97**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,318,633,548.70	1,828,133,548.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(189,185,015.54)	(211,151,149.63)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	262,847,303.60	448,291,753.60
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(44,594,229.82)	(87,559,924.36)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	74,409,150.93	126,355,870.93
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(25,988,554.75)	(32,256,516.35)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	21,678,337.50	39,745,137.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(12,320,833.20)	(15,741,051.66)
39217	Ном	3,799,012.24	7,072,438.24
393	**Биет бус хөрөнгө**	**69,350,250.00**	**75,051,500.00**
39301	Програм хангамж	2,587,798.00	8,487,798.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,081,548.00)	(2,280,298.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	68,844,000.00	68,844,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,772,970,597.78**	**2,454,537,811.86**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**70,091,278.00**	**92,026,026.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**70,091,278.00**	**92,026,026.00**
413	**Өглөг**	70,091,278.00	92,026,026.00
4136	**Бусад өглөг**	**70,091,278.00**	**92,026,026.00**
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	69,997,000.00	92,026,026.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	94,278.00	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,702,879,319.78**	**2,362,511,785.86**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**1,702,879,319.78**	**2,362,511,785.86**
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	666,081,812.58	666,081,812.58

512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**(260,998,195.80)**	**398,634,270.28**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(260,998,195.80)	(260,903,917.80)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	659,538,188.08
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,297,795,703.00	1,297,795,703.00
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,772,970,597.78**	**2,454,537,811.86**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,863,490,275.14**	**2,956,229,063.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**67,026,897.14**	**710,846,463.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**67,026,897.14**	**710,846,463.00**
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Үндсэн хөрөнгө	59,535,944.00	672,959,447.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Бараа материал	6,835,953.14	37,887,016.00
120003	Төсөвт байгууллгын өөрийн орлого	655,000.00	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,796,463,378.00**	**2,245,382,600.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,417,545,400.00**	**1,848,779,600.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,417,545,400.00	1,845,932,900.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		2,846,700.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**378,823,700.00**	**396,603,000.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	378,823,700.00	396,603,000.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**94,278.00**	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	94,278.00	-
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,645,454,399.03**	**2,291,740,874.92**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,645,454,399.03**	**2,291,740,874.92**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,566,594,924.03**	**2,219,106,756.55**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**950,756,582.00**	**1,446,954,737.64**
210101	Үндсэн цалин	667,650,087.50	912,223,509.64
210102	Нэмэгдэл	236,321,224.50	485,457,115.00
210104	Урамшуулал	46,785,270.00	49,274,113.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**119,003,775.26**	**179,085,848.21**
210201	Тэтгэврийн даатгал	81,570,470.06	122,686,225.01
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,413,633.33	14,394,811.09
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,508,787.08	7,169,629.91
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,817,329.53	6,962,678.01
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,693,555.26	27,872,504.19
210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/		
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**345,773,503.00**	**358,708,511.63**
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,101,457.55	18,167,546.43
210302	Түлш, халаалт	323,672,045.45	339,560,965.20
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	980,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**1,680,000.00**	-
210408	Бараа материал актласны зардал	1,680,000.00	-

2105	**Нормативт зардал**	**69,226,800.00**	**64,268,200.00**
210502	Хоол, хүнс	69,226,800.00	64,268,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**3,800,000.00**	**24,280,000.00**
210604	Урсгал засвар	3,800,000.00	24,280,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,604,954.63**	**12,883,555.38**
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,604,954.63	12,883,555.38
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**72,749,309.14**	**132,925,903.69**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,305,330.00	46,506,450.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,386,300.00	11,600,700.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	41,057,679.14	74,818,753.69
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**78,859,475.00**	**72,634,118.37**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**49,609,278.00**	**59,019,630.00**
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	94,278.00	-
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	49,515,000.00	52,078,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	6,941,130.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**29,250,197.00**	**13,614,488.37**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	29,250,197.00	13,614,488.37
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**218,035,876.11**	**664,488,188.08**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	-	**4,950,000.00**
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	-	4,950,000.00
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	**(4,950,000.00)**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**218,035,876.11**	**659,538,188.08**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,797,118,378.00**	**2,248,505,900.00**
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	655,000.00	3,123,300.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	655,000.00	3,123,300.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,796,463,378.00**	**2,245,382,600.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,417,545,400.00**	**2,245,382,600.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,417,545,400.00	2,245,382,600.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**378,823,700.00**	-
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	378,823,700.00	-
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**94,278.00**	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	94,278.00	-
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,607,887,363.67**	**2,249,029,763.14**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,607,887,363.67**	**2,249,029,763.14**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,526,895,448.67**	**2,174,004,304.77**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**950,756,582.00**	**1,450,754,085.40**

210101	Үндсэн цалин	667,650,087.50	916,022,857.40
210102	Нэмэгдэл	236,321,224.50	485,457,115.00
210104	Урамшуулал	**46,785,270.00**	**49,274,113.00**
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**119,016,379.04**	**179,220,002.36**
210201	Тэтгэврийн даатгал	81,583,073.84	122,820,379.16
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,413,633.33	14,394,811.09
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,508,787.08	7,169,629.91
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,817,329.53	6,962,678.01
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,693,555.26	27,872,504.19
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**345,773,503.00**	**358,708,511.63**
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,063,360.00	18,167,546.43
210302	Түлш, халаалт	323,710,143.00	339,560,965.20
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	980,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**65,392,500.00**	**72,794,700.00**
210502	Хоол, хүнс	65,392,500.00	72,794,700.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**3,800,000.00**	**30,250,000.00**
210604	Урсгал засвар	3,800,000.00	30,250,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,604,954.63**	**15,951,855.38**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	3,123,300.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,604,954.63	12,828,555.38
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**38,551,530.00**	**66,325,150.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	27,512,730.00	53,444,450.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,038,800.00	12,880,700.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**80,991,915.00**	**75,025,458.37**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**51,741,718.00**	**61,410,970.00**
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	94,278.00	-
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	51,647,440.00	54,469,840.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	6,941,130.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**29,250,197.00**	**13,614,488.37**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	29,250,197.00	13,614,488.37
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**189,231,014.33**	**(523,863.14)**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**26,839,500.00**	**110,438,944.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**26,839,500.00**	**110,438,944.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**26,839,500.00**	**110,438,944.00**
222001	Тоног төхөөрөмж	26,839,500.00	56,869,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	53,569,944.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(26,839,500.00)**	**(110,438,944.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	**162,391,514.33**	**(110,962,807.14)**
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		**188,238,834.66**
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**188,238,834.66**	**77,276,027.52**

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	-	-	-	-
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**-**	**-**	**-**	-
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-	-
C08	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**-**	**-**	**-**	-
D01	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**666,081,812.58**	**1,297,795,703.00**	**(260,998,195.80)**	**1,702,879,319.78**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	94,278.00	94,278.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**-**	**-**	**94,278.00**	**94,278.00**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	659,538,188.08	659,538,188.08
D09	**2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**666,081,812.58**	**1,297,795,703.00**	**398,634,270.28**	**2,362,511,785.86**

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**				
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	2,436,316,500.00	2,235,415,274.39	200,901,225.61	91.75
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,436,316,500.00**	**2,235,415,274.39**	200,901,225.61	91.75
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,372,445,200.00**	**2,174,004,304.39**	198,440,895.61	91.64
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,498,833,100.00**	**1,450,754,085.40**	48,079,014.60	96.79
210101	Үндсэн цалин	959,504,500.00	916,022,857.40	43,481,642.60	95.47
210102	Нэмэгдэл	490,734,700.00	485,457,115.00	5,277,585.00	98.92
210104	Урамшуулал	48,593,900.00	49,274,113.00	(680,213.00)	101.40
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**187,354,100.00**	**179,220,002.36**	8,134,097.64	95.66
210201	Тэтгэврийн даатгал	127,400,800.00	122,820,379.16	4,580,420.84	96.40

210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,988,300.00	14,394,811.09	593,488.91	96.04
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,494,200.00	7,169,629.91	324,570.09	95.67
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	7,494,200.00	6,962,678.01	531,521.99	92.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,976,600.00	27,872,504.19	2,104,095.81	92.98
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**372,323,000.00**	**358,708,511.63**	13,614,488.37	96.34
210301	Гэрэл, цахилгаан	20,000,000.00	18,167,546.43	1,832,453.57	90.84
210302	Түлш, халаалт	351,323,000.00	339,560,965.20	11,762,034.80	96.65
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	980,000.00	20,000.00	98.00
2105	**Нормативт зардал**	**76,407,100.00**	**72,794,700.00**	3,612,400.00	95.27
210502	Хоол, хүнс	76,407,100.00	72,794,700.00	3,612,400.00	95.27
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	30,250,000.00	30,250,000.00	-	100.00
210604	Урсгал засвар	30,250,000.00	30,250,000.00	-	100.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**40,027,800.00**	**15,951,855.00**	24,075,945.00	39.85
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,246,000.00	3,123,300.00	3,122,700.00	50.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	33,781,800.00	12,828,555.00	20,953,245.00	37.97
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**167,250,100.00**	**66,325,150.00**	100,924,950.00	39.66
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	167,250,100.00	66,325,150.00	100,924,950.00	39.66
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх			-	
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**63,871,300.00**	**61,410,970.00**	2,460,330.00	96.15
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**63,871,300.00**	**61,410,970.00**	2,460,330.00	96.15
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	**56,930,000.00**	**54,469,840.00**	2,460,160.00	95.68
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,941,300.00	6,941,130.00	170.00	100.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**1,871,766,600.00**	**1,859,547,388.37**	12,219,211.63	99.35
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**1,845,932,900.00**	**1,845,932,900.00**	-	100.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,845,932,900.00	1,956,895,707.14	(110,962,807.14)	106.01
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	-	13,614,488.37	(13,614,488.37)	
132001	Орон нутгийн төсвөөс		13,614,488.37	(13,614,488.37)	
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	25,833,700.00	-	25,833,700.00	0.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	25,833,700.00	-	25,833,700.00	0.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		**188,238,834.66**	(188,238,834.66)	
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		**77,276,027.52**	(77,276,027.52)	

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитын явцад санхүүгийн тайланд 102,210.7 мянган төгрөгийн 7 алдааг залруулж, нийт 3,277.2 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, нягтлан бодох бүртгэлийн дансны бичилттэй холбоотой зөрчилд 1 зөвлөмж өглөө.

3.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй.

3.2 Албан шаардлага

Ажилтнуудыг ээлжийн амралттай байх хугацаанд ажил олгогчийн санаачлагаар ажиллуулж нөхөн амруулалгүй ажилласан хугацааны цалин 3,277.2 мянган төгрөг олгосон нь үндсэн цалинтай давхардсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *“Төсвийн үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах”,* 6.5.5-д *“Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.*

Шийдвэрлэсэн нь:

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “*Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.*”, Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.6-д “*төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан*” гэж заасныг тус тус үндэслэн албан шаардлага өгсөн.

3.3 Зөвлөмж

Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны бичилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Сургуулийн харьяаны багийн бага сургуулийн үдийн цайны зарцуулалтыг няравын тайланд тусгаагүй шууд зардалд тусгасан нь УСНББОС, НББ-ийн журам, заавартай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

НББ-ийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3, 5 дугаар зүйлийн 5.1, 14 дүгээр зүйлийн 14.3, Сангийн сайдын 2025.01.12-ны өдрийн А/3 тушаалаар баталсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-ыг мөрдөж ажиллах.

Дээрх төлбөрийн акт, зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2025 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнээс					Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй				
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ХХОАТ-ын илүү төлөлтийг санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаагүй.	1	3,799.4	1	3,799.4			1	3,799.4					

Сурах бичгийн түрээсийн орлогыг өөрийн орлогоор бүртгэж зардалд тусгасан.	1	3,123.3			1 3,123.3	1	3,123.3					
Санхүүжилт дутуу авч цалингийн зардал бууруулсан,	1	509.2	1	509.2		1	509.2					
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө зардалд тусгасан	1	1,540.0			1 1,540.0	1	1,540.0					
Үнэ төлбөргүй орлого давхар бүртгэсэн.	1	4,404.0			1 4,404.0	1	4,404.0					
Үр дүнгийн тайланд цалингийн зардал дутуу тусгагдсан.	1	3,195.9			1 3,195.9	1	3,195.9					
МГ-ийн тайланд хөрөнгийн зардлыг дутуу илэрхийлсэн.	1	85,638.9			1 85,638.9	1	85,638.9					
Дүн	7	102,210.7	2	4,308.6	5 97,902.1	7	102,210.7					

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Ажилтнуудыг ээлжийн амралттай байх хугацаанд ажил олгогчийн санаачлагаар ажиллуулж нөхөн амруулалгүй ажилласан хугацааны цалинг олгосон нь давхардсан	1	3,277.2			1	3,277.2						
Сургуулийн харьяаны багийн бага сургуулийн үдийн цайны зарцуулалтыг няравын тайланд тусгаагүй шууд зардалд тусгасан	1						1					
Дүн	2	3,277.2			1	3,277.2	1					

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс						
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-
Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								